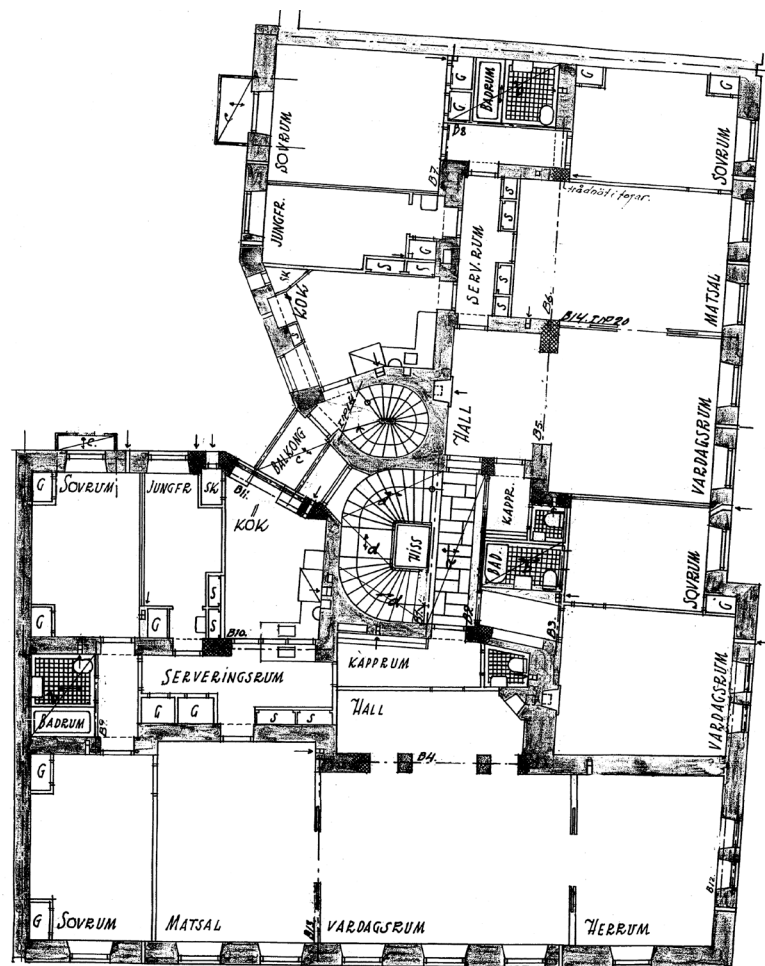

Terrassgatan 5

Ritning av fasad mot Terrassgatan från 1928, signerad arkitekt Hugo Jahnke.

Ritning av plan 1 från 1928, signerad arkitekt Hugo Jahnke.

Nedre Johanneberg

Omkring år 1900 var Johanneberg ett obebyggt område. Utbyggnaden av stenstadens bostadskvarter hade på 1890-talet nått fram till nuvarande Engelbrektsgatan. Vid denna tid var Göteborgs expansionsbehov stort och år 1901 ordnades en stor stadsplanetävling över hur bebyggelsen skulle fortsätta upp i de kuperade områdena kring Johanneberg. Den dåvarande stadsarkitekten Albert Lilienberg tog fram en stadsplan för området som fastställdes 1917. Stadsplanen karaktäriserades av oregelbundna, individuellt utformade kvarters- och gårdsrum, väl anpassade till naturens topografi. Denna stadsplan är välbevarad och Nedre Johanneberg illustrerar de nya stadsplaneideal som gjorde sig gällande i början av 1900-talet. Planen innebar ett brott med rutnätsstaden och en övergång till ett konstnärligt stadsbyggnadsideal med terränganpassning och svängda former.

Lilienbergs stadsplan ansågs redan tidigt vara en förebild av tidens kritiker. Byggnaderna var medvetet placerade och utformades med förträdgårdar. Trädgårdarna ansågs mycket viktiga i gatumiljön och byggdes med terrasser, naturstensmurar och trappor. Idag har dock många förträdgårdar ersatts av parkeringsplatser.

Terrassgatan 5 ligger i den norra delen av Nedre Johanneberg som präglas helt av Lilienbergs stadsplan med oregelbundna gatu- och gårdsrum. De har anpassats till den kuperade terrängen och förstärker intrycket av brant höjdparti.

Stadsdelen Nedre Johanneberg i sin helhet utgör idag en unik miljö med tidstypiskt utformade och påkostade byggnader och monumentalt uppbyggda terrasser. Fastigheterna har höga kulturhistoriska värden och ingår i kommunens bevarandeprogram och skyddas mot förvanskning i gällande detaljplan.

Kvarteret Taltrasten

Kvarteret Taltrasten ingick i den första delen i utbyggnaden av Nedre Johanneberg och byggdes mellan åren 1924-1928. Det slutna kvarteret har en oregelbunden form, och kom att präglas av tidens arkitekturideal - 1920-talsklassicism med sparsmakad dekor och mörka tegelfasader och släta putsade fasader mot gården. Taken utformades i regel som sadeltak med takkupor. Även trapphus och lägenhetsdetaljer präglades av tidens formspråk. Terrassgatan 5 var det sista huset som uppfördes i kvarteret.

Terrassgatan 5

Originalritningarna för byggnaden på Terrassgatan 5 (Johanneberg 2:13) är daterade december 1928 och signerade av arkitekt Hugo Jahnke. Byggnaden uppfördes i sex våningar samt vind och källare. Fasaderna kläddes med ett mörkt rödbrunt tegel och gavs en tidstypisk utformning i 1920-talsklassicerande stil präglad av strikt symmetri och klassicerande dekor i form av festonger och tandsnittsfriser. Balkongerna gavs sirliga smidesräcken.

I bottenvåningen låg butikslokaler med lager. På övriga våningar fanns två lägenheter per våningsplan om sex rum och kök. Lägenheterna byggdes stora och med gedigna material. I varje våning fanns vardagsrum, sovrum, kök, serveringsrum, badrum, herrum, jungfrukammare, hall och kapprum. Det fanns två trapphus, ett större huvudtrapphus som användes av lägenhetsinnehavarna och ett mindre och enklare mot gården som användes av tjänstefolket. På vinden fanns tvättstuga och torkvind. Terrassgatan 5 utgör än idag ett välbevarat exempel på 1920-talets stilideal med fasader och ursprungliga detaljer såsom bevarad originalport i lackat trä och dekorativt utformat överljusfönster, stuckaturer i trapphuset osv.

Johanneberg 2:13

Vykort över Terrassgatan 1-7, vy från Viktor Rydbergsgatan. Bilden är sannolikt från slutet av 1930-talet eller början av 1940-talet. (GSM)

Arkitekten

Terrassgatan 5 i kvarteret Taltrasten ritades av arkitekten Mauritz Bernhard Hugo Jahnke som föddes den 6 mars 1886 i Stockholm. Han ritade såväl bostadshus som offentliga byggnader. Tillsammans med de välkända arkitektkollegorna Arvid Fuhre, Conny Nyquist och Karl Samuelson vann Jahnke 1921 förstapriset i en tävling om utformningen av nya lokaler för Chalmers tekniska högskola, av vilka dock bara en första etapp kom att genomföras. Men Jahnke är faktiskt känd för mer än sina byggnadsverk. Vid sidan om sin arkitekturkarriär var han även gymnast och blev olympisk guldmedaljör i trupptävlingarna i gymnastik vid London-OS 1908.

Omskrivet kvarter

Kvarteret Taltrasten omskrevs i Göteborgs-Tidningen 1928 och beskrevs då på följande vis: *"Här uppe råder verkligen enhetligheten, här har stadsplanemännen åstadkommit ett verk vilket sannerligen är värt att taga i beaktande (...). Över alltsammans vilar en känsla av lugn säkerhet, som är rogivande, den säkerhet som inträder när varje sak, varje smådel just blivit inordnad på den plats den ska ha."*

Förändringar

I fastigheten har endast ett fåtal förändringar skett. År 1938 togs en ny dörr upp i butikslokalens skyltfönster i bottenvåningen mot Teknologgatan. År 1939 inreddes lokaler för Lantbrukarnas mjölkcentral i bottenvåningen. Mellan åren 1995-97 genomfördes stambyte och modernisering av VA-systemet.

Ägare

Bostads AB Terrassgatan 5 ägde fastigheten fram till 1950-talet då den gick i arv till Alva Augusta Katharina Arlén. Fastigheten har därefter gått i arv inom familjen.

Hyresgäster

Hyresgästerna har varit många och med varierade yrken under åren. Här har det bott direktörer, revisorer, läkare, ryttmästare, kaptener, barnsköterskor, lärarinnor, tandläkare, tullkontrollörer, ingenjörer, sjökaptener och kontorister. För att visa ett exempel på hyresgäster följer nedan ett utdrag ur 1930 års adress- och industrikalender.

Handlande Jacob Blom
Kapten Gunnar Carlsson
Postassistent Harald Dymling
Sjökaptten T E Eiserman
Postexpeditör Märta Fluor
Teckningslärarinna Helga Franzén
Handlande G Hertzman
Kamré Stellan Lange
Kassörskan Svea Nilsson
Kyrkoherde Thor Wedlin

Affär

Lokalerna i bottenvåningen har under åren bland annat fungerat som affärslokal för Carlsson Hilmer butik, Terrassgatans fisk- och grönsaksaffär, AB Lantbrukarnas mjölkcentral samt Gösta Johnssons frisérsalong.